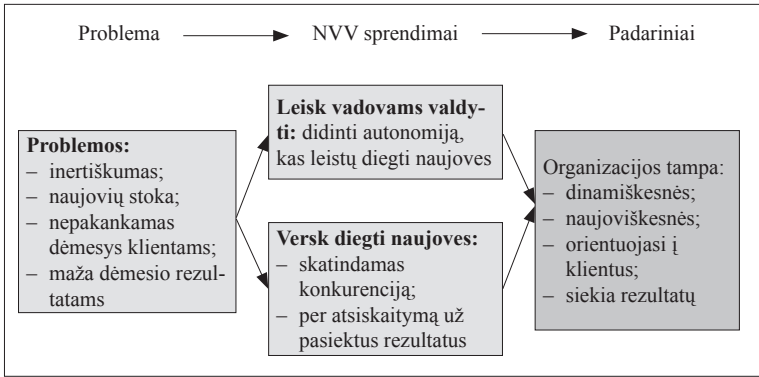

**COST veikla „Dabartinių viešojo sektoriaus
organizavimo tendencijų lyginamieji tyrimai“:
tyrimai ir tinklaveika ES viešojo administravimo
kompetencijos tinkle**

2008 m. Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (VU TSPMI) doc. dr. Vitalis Nakrošis ir doktorantas Žilvinas Martinitis pradėjo dalyvauti ES tarptautinės mokslinių tyrimų programos COST veikloje ISO601 „Dabartinių viešojo sektoriaus organizavimo tendencijų lyginamieji tyrimai“. COST veikla ISO601 naujovišku ir tarpdalykiniu būdu siekiama mokslo pažangos, moksliskai naudojant tyrimų rezultatus Europos praktikų bendruomenėje, plėtojamas Europos požiūris viešojo sektoriaus organizacijų tyrimų metu į tinklą įtraukiami nauji tyrėjai, didinamas jų mobilumas. Šią veiklą koordinuoja Leuveno katalikiškasis universitetas Belgijoje (veiklos koordinatorius prof. dr. Geert Bouckaert). Iš viso šioje veikloje dalyvauja jau 23 šalys (Austrija, Belgija, Danija, Estija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Vengrija, Airija, Izraelis, Italija, Lietuva, Nyderlandai, Norvegija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Ispanija, Švedija, Šveicarija, Jungtinė Karalystė). Šiai veiklai vykdyti Lietuvoje Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūra Vilniaus universitetui (Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutui) skyrė lėšų.

VU TSPMI tyrėjų dalyvavimas pagrįstas metiniu veiklos planu. 2008 m. dalyvaudamas COST veikloje ISO601 „Dabartinių viešojo sektoriaus organizavimo tendencijų lyginamieji tyrimai“ dr. Vitalis Nakrošis parengė mokslinį straipsnį „Lietuvos valdžios sisteminės veiklos matavimas“ (angliškai „Measuring systemic performance of the Lithuanian government“), kuris bus paskelbtas 2009 m. *Lithuanian Political Science Yearbook 2008*

Šaltinis: Koen Verhoest, Bram Verschuere, Geert Bouckaert. Pressure. Legitimacy and Innovative Behavior by Public Organisations // Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions. Vol. 20, no. 3. 2007. 471

***Pav. Naujosios viešosios vadybos sprendimai
viešojo sektoriaus organizacijų novatoriškumui didinti***

(jį leidžia VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas). Taip pat doc. dr. Vitalis Nakrošis dalyvavo COST veiklos ISO601 valdymo komiteto ir darbo grupių posėdžiuose, o Žilvinas Martinaitis doktorantų seminare, skirtame COBRA apklausos metodologijai.

Be to, 2008 m. buvo atlikta viešojo sektoriaus organizacijų Lietuvoje apklausa taikant tarptautinę COBRA (angl. *Comparative public organisation data base for research and analysis*) metodologiją. Apklausos klausimynas buvo pritaikytas prie Lietuvos viešojo sektoriaus specifikos, bet duomenys buvo lyginami su kitų šalių COBRA apklausų duomenimis. Lietuva tapo pirmoji nauja ES šalis narė, kurioje buvo greitai ir efektyviai atlikta viešojo sektoriaus organizacijų apklausa COBRA metodologija. Tokias apklausas jau atliko kelios Vakarų Europos šalys (Belgija, Norvegija, Vokietija, Olandija, Italija), šią apklausą ruošiamasi atlikti Estijoje.

Pagaliau 2008 m. gruodžio 3 d. VU TSPMI buvo surengtas COST informacinis renginys. Jo metu dr. V. Nakrošis pristatė COST veiklos tikslus, Lietuvos dalyvavimą ir jo rezultatus 2008 m., o doktorantas Ž. Martinaitis – preliminarinius Lietuvos viešojo sektoriaus organizacijų apklausos rezultatus. Akademinį komentarą pateikė dr. Ž. Židonis iš Mykolo Romerio universiteto, o praktikų komentarus Vidaus reikalų ministerijos Viešojo administravimo departamento ir Valstybės tarnybos departamento atstovai.

Iš viso COBRA apklausoje dalyvavo beveik 100 Lietuvos viešojo sektoriaus organizacijų. Preliminari COBRA apklausos rezultatų analizė rodo, kad Lietuvoje valdymo kokybė ir inovacijos priklauso nuo to, ar yra paskatų ir sankcijų sistemos, o ne nuo didesnės autonomijos, kaip kitose užsienio šalyse. Praktikų nuomone, COBRA apklausos rezultatai sutampa su jų darbo patirtimi, kad autonomija nėra išnaudojama naujovėms diegti Lietuvos viešojo sektoriaus organizacijose.

Lietuvos išskirtinumą galima aiškinti administracine tradicija ar gebėjimų stoka. Be to, Mykolo Romerio universiteto tyrėjo nuomone, Lietuvos biurokratijai būdingas patirmoniškas, t. y. šeimos, draugų ir kitų asmeninių ryšių naudojimas esant valdžioje. COST renginio metu buvo pasiektas mokslininkų ir viešojo administravimo praktikų sutarimas, kad radikali vadybinės reformos, pagrįstos didelės autonomijos suteikimu viešojo sektoriaus organizacijoms, Lietuvoje nėra tinkamos. Praktikų nuomone, naujoves reikėtų diegti, taikant „lazdos“ ir „dešros“ metodą.

Dalyvaujant COST veikloje 2009 m. planuojama toliau analizuoti COBRA apklausos rezultatus, parengti mokslinį straipsnį apie Lietuvos viešojo sektoriaus organizacijų veiklą, toliau dalyvauti COST valdymo komiteto ir darbo grupių posėdžiuose, trumpalaikėse mokslinėse misijose, pradėti tyrinėti Lietuvos administracinę kultūrą, viešojo sektoriaus gebėjimus.

TSPMI tyrėjų dalyvavimas COST veikloje reikalingas ne tik mokslinė prasme, bet ir siekiant teikti sprendimų priėmėjams praktiškų rekomendacijų dėl viešojo sektoriaus organizacijų autonomijos, valdymo, kontrolės ir koordinavimo tobulinimo, siekiant geresnių rezultatų ir užtikrinant priėmėjų atskaitomybę. Todėl dalyvaujant COST veikloje ypač naudinga bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos ir Vidaus reikalų ministerijos, kurios yra atsakingos už valstybės valdymo reformą Lietuvoje, atstovais. Vieno Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos tarnautojo nuomone, „... norėtuši pasveikinti šią iniciatyvą ir pasidžiaugti dėl perspektyvų. Lyginimas, nustatčius, kokie mes esame, būtų labai naudingas atsakant į klausimus, ar kiti „geresni“ už mus, kiek geresni, kokia yra geroji praktika ir kaip mes ją galėtume inkorporuoti... Apibendrinant galima teigti, kad [...] tyrimo išvados galėtų būti naudingos nustatant organizacijų vietos viešojo administravimo sistemoje kriterijus, t. y. rengiant institucinės sąrangos modelį“.*

VITALIS NAKROŠIS, ŽILVINAS MARTINAITIS

* 2008 m. gruodžio 3 d. el. pašto žinutė dr. Vitaliui Nakrošiui.